Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування спеціального автомобіля батальйону конвойної служби Головного управління Національної поліції в Харківській області

16.03.2026

Харків, 2026 рік

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» 16.03.2026 групою НПМ здійснено відвідування спеціального автомобіля батальйону конвойної служби Головного управління Національної поліції в Харківській області (далі – спеціальний автомобіль).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Бохвалов Андрій Михайлович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – керівник групи НПМ;

Романова Анастасія Євгенівна, представник громадської організації.

Спеціальний автомобіль оглянуто на території Берестинського районного суду Харківської області за адресою: вулиця Харківська, будинок 127, місто Берестин, Харківська область, 63304.

Відвідування проведено у присутності: Ярмака Віктора Миколайовича, інспектора батальйону конвойної служби Головного управління Національної поліції в Харківській області, майора поліції.

На момент відвідування обстежено один спеціальний автомобіль на базі Fiat Doblo, який перебував у технічно справному стані.

Під час відвідування у спеціальному автомобілі обвинувачені, підсудні (засуджені) не перебували.

Спеціальний автомобіль Fiat Doblo 2022 року випуску з державним реєстраційним номером 2183 (фото 1). Останній технічний огляд проведено в 2025 році.

З правого боку кузова конструкцією автомобіля передбачено двері із загартованим склом та рухомою рамкою, поверх рами присутня нерухома металева решітка з отворами (фото 2). Розміри дверного отвору вхідних дверей складають 67,5×107,2 см. Сходинок для входу до кузова спеціального автомобіля не передбачено. Салон кузова розділений на дві зони, перша для розміщення варти, друга розділена металевими перегородками на приміщення для затриманих осіб. Конструкцією салону не передбачено наявності стелажів для розміщення особистих речей.

Кузов спеціального автомобіля обладнаний системою штучного освітлення, яка включає по одному плафону в камерах та приміщенні варти (фото 3). Пульт керування освітленням, засоби зв’язку варти та кнопка тривоги розміщені у приміщенні варти (фото 4, 5).

Спеціальний автомобіль розрахований на одночасне перевезення 3 затриманих осіб і обладнаний 1 одномісною та однією загальною камерою на 2 місця (фото 6). Розміри одномісної камери становлять 80×57 см (площа складає

0,45 м^2), загальної – 120×77 см (площа складає 0,92 м^2). Розміри дверей у всіх камерах є стандартними – 49×142 см. Розміри сидіння двомісної камери складають 120×32 см, одномісної – 80×32 см. Гострі (небезпечні) місця у внутрішніх приміщеннях спеціального автомобіля відсутні.

Усі камери спеціального автомобіля обладнано дефлекторами природньої вентиляції, що забезпечують циркуляцію повітря під час перевезення затриманих осіб (фото 7). Спеціальний автомобіль обладнано системою опалення салону для використання у холодний період року.

У даху спеціального автомобіля над приміщенням варти обладнано аварійно-рятувальний/вентиляційний люк прямокутної форми розмірами 55×70 см, який має ущільнюючі елементи, що запобігають проникненню вологи всередину приміщення (фото 8).

Санітарний стан спеціального автомобіля на момент огляду є задовільним. У салоні кузова підтримується належна чистота, сторонні предмети та сміття відсутні.

Спеціальний автомобіль обладнано проблисковим маячком, камерами відеоспостереження, гучномовцем та протиугінним пристроєм. В наявності вогнегасник та медична аптечка для надання первинної медичної допомоги, яка укомплектована лікарськими засобами з актуальними термінами придатності.

Попереднє відвідування спеціального автомобіля групою НПМ не здійснювалося.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. Порушення права на свободу від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (ст. 3 Європейської конвенції з прав людини).

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Європейський комітет) у своїх рекомендаціях щодо транспортування затриманих осіб (European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. *Transport of detainees*. Factsheet, June 2018) наголошує, що приміщення, призначені для перевезення більше ніж однієї особи, повинні забезпечувати не менше ніж 0,4 м^2 площі на одну особу під час транспортування на короткі відстані та, за можливості, більшу площу. Для перевезень на тривалі відстані мінімальна площа має становити не менше ніж 0,6 м^2 на одну особу.

Під час відвідування спеціального автомобіля було встановлено, що одномісна камера для транспортування затриманих осіб має площу 0,45 м^2 та загальна камера на 2 місця має площу 0,92 м^2. Відповідно в загальній камері на 2 місця площа на одну особу складає 0,46 м^2. Таким чином, у камерах спеціального автомобіля дотримано мінімальні стандарти площі на одну людину для транспортування на короткі відстані, які визначено рекомендаціями

Європейського комітету. При цьому зазначена площа на одну людину не відповідає стандартам для тривалих перевезень.

2. Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України) та маломобільних груп населення.

Згідно з Конституцією України, загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права та міжнародними договорами України, ст. 2 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», всі люди є рівними перед законом і мають право на рівний захист. Особи з інвалідністю в Україні володіють усією повнотою соціально-економічних, політичних, особистих прав і свобод, закріплених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Держава зобов'язана створити умови для реалізації особою з інвалідністю всіх прав людини та основоположних свобод без будь-якої дискримінації за ознакою інвалідності та забезпечити її соціальний захист.

Представниками групи НПМ встановлено, що спеціальний автомобіль не обладнаний відповідними спеціальними засобами (підйомник або пандус для транспортних засобів, облаштування для фіксації крісел колісних для осіб з інвалідністю або автомобільне крісло, яке трансформується в інвалідне крісло тощо), що може призвести до випадків травмувань осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення при транспортуванні та неможливості їх перевезення.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Батальйону конвойної служби Головного управління Національної поліції в Харківській області:

1. Врахувати норми щодо внутрішньої наповнюваності камер та міжнародні стандарти щодо забезпечення у камерах спеціального автомобіля площі на одну особу транспортування затриманих осіб спеціального автомобіля під час організації тривалих перевезень, виходячи з фактичної площі камер, розміру дверей камер, коридору салона кузова спеціального автомобіля та міжнародних стандартів щодо транспортування затриманих осіб площі на одну особу;

2. Створити умови для безперешкодного доступу, а також належного транспортування осіб з інвалідністю у спеціальному автомобілі для перевезення затриманих осіб.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фототаблиця на 2 арк.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини **Андрій БОХВАЛОВ**

Додатки до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

